

Tudengitele õppemaks

Suured ülikoolid tunnistavad tasulise kõrghariduse paratamatust

Urmo Kübar

urmo@epl.ee

Tänavu ülikooli astuda soovijad peavad elama veel teadmatuses, kas nad saavad soovitud erialal tasuta õppida, sest valitsus ei jõudnud eileõhtusel nõupidamisel kõrghariduse rahastamises üksmeelele.

Valitsuse pressibüroo direktori Kaarel Tarandi sõnul oli ministrite hulgas pooldajaid nii praeguse riigi tellimusel põhineva tasuta õppe jätkumisele kui ka variantidele, mille kohaselt hakkaksid kas kõik või osade erialade üliõpilased oma õpingute eest ka ise maksma.

Haridusminister Tõnis Lukas ütles, et ministeerium sai ülesandeks edasi arendada praegust riigi tellimuse süsteemi, mis tähendab, et sel aastal see veel ei kao.

“Aga täpsustada tuleb, millistel erialadel ja kui palju tellida,” märkis ta, lisades, et ülikoolidele peab andma rohkem võimalusi riigilt saadavale rahale lisa teenida.

Kahe nädala pärast arutab valitsus küsimust oma nõupidamisel uuesti ja selleks ajaks soovitakse ülikoolidelt täpsemaid andmeid tudengite, õppejõudude ja üliõpilaskoha tegeliku maksumuse kohta.

Õppelaen võib sügisel tõusta

Mart Laar ütles, et ta ei toeta kindlasti praeguse süsteemi jätkumist kõrghariduse rahastamisel. “Riik finantseerib liiga palju dubleerivaid erialasid,” ütles Laar. “Teisalt pole riigi tellimus piisav tulevikku suunatud erialade osas.”

Tõnis Lukas on öelnud, et toetab tasulise kõrghariduse rakendamist vaid juhul, kui sellega kaasneb võimalus maksta tudengitele õpetoetust või tõsta õppelaen kahekordseks.

Eilsel nõupidamisel kinnitas rahandusministeerium, et õppelaenu tõstmine sügisest on võimalik, ütles Lukas.

Eesti suuremate ülikoolide juhid tunnistavad vajadust muuta kõrgharidus vähemalt osaliselt tasuliseks.

“On täiesti selge, et praegu pole kõrghariduse finantseerimine piisav ja mina ei näe võimalust, et riigi

Pedagoogikaülikooli filoloogiaüliõpilased Veronika Savi (21, paremal) ja Marge Soone (22, vasakul) tõdesid, et tasulise kõrghariduse korral tulnuks neil valida ehk mõni muu eriala kui filoloogist õpetaja oma, et pärast lõpetamist jaksaks võlakoorimat tasuda. Praegu Tallinna ühisgümnaasiumi 3. klassis õppiv Laura ei oska tasulisest kõrgharidusest veel midagi mõelda, kuid ülikooli tahab ta kunagi kindlasti minna.

MARKO MUMM

osa siin oluliselt suureneks,” ütles Tallinna Pedagoogikaülikooli teadus- ja arendusprorektor Peeter Normak, kelle sõnul tuleks kõrghariduse rahastamisse

kaasata rohkem osapooli.

Kui riik jääb finantseerima vaid erialasid, mis koolitavad spetsialiste avaliku sektori jaoks, hakkavad ülejäänud valdkondades

eraettevõtted huvituma hariduse toetamisest, ütles Normak.

Tallinna Tehnikaülikooli rektor Olav Aarna toetab kõigile võrdse õppemaksu

Riigi valikud

RIIK KOLME VALIKU EES:

1. Jätkub praegune süsteem, kus riik tellib teatud hulga tudengikohti ja maksab koolitamise eest, lisaks võib ülikool avada tasulisi õppekohti.

Probleemid: milliseid erialasid peaks riik tellima, millisest õppevormist, millistelt õppeasutustelt ja millises mahus, kas on erialasid, mida oleks mõttekam tellida välisülikoolidelt? Praegune süsteem põhjustab ebavõrdsust, sest nii tasuta kui ka tasulistel kohtadel kehtivad tudengile ühed soodustused.

2. Mõnel erialal maksab riik kõik õppekulud, mõnel poole ning mõni jääb täielikult tudengi finantseerida.

Probleemid: samad mis eelmisel, neile lisandub küsimus, mille alusel erialad kolme rühma jaotada. Tekitab osal erialadel tõkke vaesemate noorte jaoks.

3. Kehtestatakse üldine osaline õppemaks.

Probleemid: kui suure osa õppekoha maksumusest peaksid üliõpilased maksma, kas õppemaksu suurus peaks olema valdkonniti erinev, kas riik peaks suunama teatud valdkondadesse rohkem raha ning millistel alustel ta seda teeks? Tekitab tõkke kõrghariduse omandamiseks vaesemate noorte jaoks.

Allikas: haridusministeerium, Eesti Üliõpilaskondade Liit

kehtestamist, mis kaotaks praeguse ebavõrdsuse, kui umbes kolmandik avalik-õiguslike ülikoolide tudengitest maksab oma õpingute eest ise ning ülejäänute eest teeb seda riik.

“Võrdne õppemaks oleks lähtekohaks, kust ülikool saab teha erandeid, et andekatel noortel ei jääks kõrgharidus majanduslikel põhjustel omandamata,” sõnas Tallinna Tehnikaülikooli rektor.

Üliõpilaskonna palvekirid

Eesti Üliõpilaskondade Liit saatis üleeile valitsusele oma seisukoha, mille järgi tuleks täiustada praegust riigitellimuse süsteemi, mitte minna üle uuele.

Näiteks pakuvad üliõpilasesindajad võimalustena välja ideed, et valitsus võiks korraldada riigitellimuse kohtade saamiseks ülikoolide vahel vähempakkumise, riik võiks kasutada üliõpilaste sundsuunamist talle olulistel valdkondades ja nõuda ülikooli pooleli jätnud tudengilt tagasi tema koolitamiseks kulunud raha.